

Perusopetuksen laatukriteerien väliraportti 31.12.2008

Suomen Ympäristökasvatuksen Seura ry:n kommentit 18.2.2009

Pidämme tärkeänä, että osallisuus ja vaikuttaminen on nostettu yhdeksi laatukriteeriksi. Kriteerissä on mainittu oppilaskuntatoiminta keskeisenä oppilaiden osallisuutta edistävänä tekijänä. Se ei kuitenkaan ole ainoa vaihtoehto ja olisikin hienoa, jos laatukriteerit toisivat esille muitakin osallisuutta edistäviä toimintamuotoja. Laatutekijän kuvaukseen ehdotamme muotoilua: Oppilaskuntatoiminta tai muu vastaava toimintamuoto (esimerkiksi Vihreä lippu –ohjelman ympäristöraati) on keskeinen oppilaiden osallisuutta edistävä tekijä.

Perusopetuksen laatukriteerit huomioivat kestävän kehityksen periaatteiden mukaisen toiminnan kriteereissä, jotka koskevat fyysistä oppimisympäristöä ja opetusjärjestelyjä: ”*koulutiloissa toimitaan kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti*” ja ”*materiaalien ja välineiden asianmukaisesta käytämisestä, säilyttämisestä ja huoltamisesta on huolehdittu kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti*”. Nämä eivät kuitenkaan vielä varmista sitä, että oppilaat saavat valmiuksia toimia kestävän kehityksen periaatteiden mukaisesti. Ehdotammekin, että toiminnan laatua kuvaaviin opetus- ja oppimisprosesseja koskeviin laatukriteereihin lisätään kohta 12. Kestävän kehityksen kasvatusta, joka pitää sisällään seuraavat laatukriteerit:

Opetuksen järjestäjä:

- Opetussuunnitelma sisältää kestävää kehityksen kasvatusta koskevat osuudet.
- Henkilöstökoulutuksella vahvistetaan opettajien kestävän kehityksen kasvatusta koskevia taitoja.

Koulu:

- Koululla on oma kestävän kehityksen toimintaohjelma, joka on osa toiminta- ja taloussuunnitelmaa sekä laadunhallintaa.
- Oppimisympäristö, toimintakulttuuri, opetusmenetelmät ja työtavat ovat kestävän kehityksen taitoja tukevia.

Taustaa:

Kasvatusta ja koulutusta ovat avainasemassa pyrittäessä muuttamaan arvoja, toimintatapoja ja -tottumuksia kestävämpään suuntaan. Kasvun rajat ja globaalit haasteet kuten ilmastonmuutos pitäisi ottaa huomioon kouluissamme toimintaympäristön keskeisenä muutoksena.

Kestävä kehitys on aihekokonaisuutena perusopetuksen vuonna 2004 hyväksytyissä opetussuunnitelmien perusteissa. Se tulee sisällyttää paikallisessa opetussuunnitelmatyössä yhteisiin ja valinnaisiin oppiaineisiin, yhteisiin tapahtumiin ja sen tulee näkyä koulun toimintakulttuurissa.

Kestävään elämäntapaan sitoutumisen haaste on jo otettu vastaan *Kestävää kehitystä edistävässä kasvatusta ja koulutusta strategiasa vuosille 2006 – 2014*. Myös hallitusohjelmassa on sitouduttu ympäristökasvatusta edistämiseen.¹

---

¹ Ympäristökasvatusta, kestävän kehityksen kasvatusta = kasvatuksellista toimintaa, joka tukee elinikäistä oppimisympäristöä siten, että yksilöiden tai yhteisöiden arvot, tiedot, taidot sekä toimintatavat kehittyvät kestävän kehityksen mukaisiksi. Käsitteitä käytetään yleisesti synonyymeinä, mikä on niiden kehityshistorian ja tavoitteiden näkökulmasta perusteltua.

Kestävän kehityksen toimikunnan koulutusjaosto on strategiansa ensimmäisessä toimenpidesityksessä esittänyt muun muassa, että:

-Kestävää kehitystä edistävä kasvatus ja koulutus määritellään opetus- sekä sosiaali- ja terveyshallinnon strategioissa painoalueeksi.

-Kestävää kehitystä edistävä kasvatus- ja koulutus määritellään opetustoimen henkilöstökoulutusta koskevissa suunnitelmissa koulutuspoliittisesti merkittäväksi alueeksi ja että se sisältyy oppilasjohdon täydennyskoulutuksen suunnitelmiin.

-Kaikkien kouluasteiden ja alojen kasvattajien, opettajien ja kouluttajien sekä viestinnän ammattilaisten perus- ja täydennyskoulutukseen sisällytetään kestävän kehityksen edistämisen ja kestävän elämäntavan omaksumiseen liittyviä tietoja, taitoja ja valmiuksia.

-Kaikkiin koulutusorganisaatioihin laaditaan oma kestävän kehityksen toimintaohjelma vuoteen 2010 mennessä. Tavoitteena on että 15 % päiväkodeista, kouluista ja oppilaitoksista on saanut ulkoisen tunnuksen kestävän kehityksen toiminnastaan vuoteen 2014 mennessä.

Helsingissä 18.2.2009

Kati Vähä-Jaakkola
toiminnanjohtaja
Suomen Ympäristökasvatuksen Seura ry
p. 09-45418150
www.ymparistokasvatus.fi